

УДК 616.89

С. С. Шум, І. Я. Пінчук, О. О. Суховій
РЕЗУЛЬТАТИ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЗАСТОСУВАННЯ
СТАЦІОНАРНИХ ВИДІВ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ
(ЗА І ПІВРІЧЧЯ 2013 РОКУ)

Український НДІ соціальної і судової психіатрії та наркології МОЗ України, м. Київ

Ключові слова: примусові заходи медичного характеру, психіатричний заклад із суворим наглядом, психіатричні заклади з посиленням наглядом, психіатричні заклади із звичайним наглядом, зміна виду примусових заходів медичного характеру, припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Примусові заходи медичного характеру (ПЗМХ) у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим, посиленням або звичайним наглядом поєднані спільними характеристиками: 1) примусовий характер значної кількості заходів, які застосовуються, з метою лікування осіб та вторинної профілактики суспільно небезпечних діянь (СНД); 2) безперервне та тривале перебування осіб на території психіатричного закладу; 3) проведення періодичної оцінки психічного стану особи та ступеня її суспільної небезпечності, з метою продовження, зміни виду або припинення застосування ПЗМХ; 4) нагляд за особами, до яких застосовуються ПЗМХ, для попередження вчинення ними СНД і

порушення режиму психіатричного закладу; 5) застосування реабілітаційних заходів, забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов, раціонального харчування, режиму сон-бадьорість, режиму праці та відпочинку, прогулянок у спеціально відведених місцях, контрольованого доступу осіб до джерел інформації та засобів зв'язку тощо.

Протягом I півріччя 2013 року, за дорученням директора Департаменту реформ та розвитку медичної допомоги МОЗ України, нами було проведено суцільне статистичне дослідження стану застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричних закладів із суворим, посиленням та звичайним наглядом.

Результати дослідження продемонстрували наступне. В Україні, станом на 1.07.2013 р., застосовувались наступні стаціонарні види ПЗМХ:

- ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом – в Українській психіатричній лікарні з суворим наглядом (функціонує 13 відділень);
- ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом – у 14 відділеннях із посиленням наглядом психіатричних закладів;
- ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного

закладу із звичайним наглядом – як у відділеннях психіатричних закладів, спеціалізованих для застосування даного виду ПЗМХ, та і не спеціалізованих (всі регіони України).

Детальну інформацію щодо кількості осіб, до яких застосовуються стаціонарні види ПЗМХ у психіатричних закладах кожного з регіонів України, наведено у таблицях 1–3. Дані про кількість осіб, яким було змінено вид ПЗМХ, містяться у таблицях 4–6. Таблиці 7–9 демонструють статистичну інформацію щодо осіб, яким було припинено застосування ПЗМХ.

Таблиця 1

Кількість осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом

Психіатричний заклад із суворим наглядом	01.02.2013 р.	01.03.2013 р.	01.04.2013 р.	01.05.2013 р.	01.06.2013 р.	01.07.2013 р.
УПЛСН, м. Дніпропетровськ	1022	1024	1019	1003	992	985

Таблиця 2

Кількість осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом

Психіатричні заклади з посиленням наглядом (регіони обслуговування)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.
Кримська РУ «КПЛ № 1», м. Сімферополь (АР Крим, м. Севастополь)	63	56	58	56	58	55
Вінницька ОПЛ № 2, с. Березина (Вінницька, Чернівецька обл.)	45	42	42	43	44	45
Волинська ОПЛ № 2, смт. Олика (Волинська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська обл.)	48	46	48	53	54	54
КЗ «Дніпропетровська ОКПЛ», м. Дніпропетровськ (Дніпропетровська обл.)	52	50	48	49	46	48
КЛПУ «ОПЛ м. Жданівка», м. Жданівка (Донецька, Луганська обл.)	115	120	129	130	134	134
Житомирська ОПЛ № 1, м. Житомир (Житомирська обл.)	21	21	19	19	19	19
Закарпатська ОПЛ м. Берегово, м. Берегово (Закарпатська обл.)	4	4	4	4	5	6
КЗ Київської ОР «ОПНМО», смт. Глеваха (Київська обл.)	44	42	41	41	40	41
Миколаївська ОПЛ № 2, с. Сапетня (Миколаївська, Одеська обл.)	24	23	23	17	15	11
Полтавська ОКПЛ ім. О.Ф. Мальцева, м. Полтава (Полтавська, Кіровоградська, Сумська, Харківська обл.)	56	59	61	60	63	65
Херсонська ОПЛ, м. Херсон (Херсонська, Запорізька обл.)	26	28	29	29	29	31
Хмельницька ОПЛ № 1, с. Скаржинці (Хмельницька обл.)	21	22	22	23	21	23
КЛПЗ «Чернігівська ОПЛ», м. Чернігів (Чернігівська, Черкаська обл.)	35	36	35	35	40	37
Київська міська ПНЛ № 3, смт. Глеваха (м. Київ)	41	42	42	45	44	43
Всього	595	591	601	604	612	612

Таблиця 3

Кількість осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом

Психіатричні заклади із звичайним наглядом (за регіонами України)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.
АР Крим	103	102	87	97	94	92
Вінницька обл.	24	23	23	17	16	14
Волинська обл.	19	19	17	17	14	14
Дніпропетровська обл.	61	62	62	56	59	60
Донецька обл.	106	111	106	111	98	95
Житомирська обл.	16	14	11	11	8	10
Закарпатська обл.	25	28	27	20	21	21
Запорізька обл.	74	74	74	75	70	65
Івано-Франківська обл.	25	26	25	25	23	22
Київська обл.	64	67	65	68	68	62
Кіровоградська обл.	17	9	7	7	6	6
Луганська обл.	46	43	31	29	26	29
Львівська обл.	46	42	46	41	37	38
Миколаївська обл.	14	15	15	21	24	28
Одеська обл.	23	24	22	28	30	26
Полтавська обл.	45	45	45	47	43	47
Рівненська обл.	32	33	31	29	28	28
Сумська обл.	41	41	46	42	41	40
Тернопільська обл.	9	9	7	8	8	9
Харківська обл.	67	65	65	70	64	56
Херсонська обл.	31	32	34	39	39	41
Хмельницька обл.	25	26	26	24	24	22
Черкаська обл.	32	34	38	39	16	16
Чернівецька обл.	13	13	16	16	14	18
Чернігівська обл.	11	11	12	11	8	7
м. Київ	17	13	17	15	16	21
м. Севастополь	12	11	12	11	9	9
Всього	998	992	967	974	904	896

Таблиця 4

Кількість осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом і стосовно яких було змінено вид ПЗМХ

Психіатричний заклад із суворим наглядом	01. 02. 2013 р.	01. 03. 2013 р.	01. 04. 2013 р.	01. 05. 2013 р.	01. 06. 2013 р.	01. 07. 2013 р.	Всього за I півріччя
УПЛСН, м. Дніпропетровськ	8	15	14	15	33	5	90

Таблиця 5

Кількість осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом і стосовно яких було змінено вид ПЗМХ

Психіатричні заклади з посиленням наглядом (регіони обслуговування)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
Кримська РУ «КПЛ № 1», м. Сімферополь (АР Крим, м. Севастополь)	3	6	2	3	0	3	17

Продовження табл. 5

Психіатричні заклади з посиленням наглядом (регіони обслуговування)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
Вінницька ОПЛ № 2, с. Березина (Вінницька, Чернівецька обл.)	5	0	0	0	0	0	5
Волинська ОПЛ № 2, смт. Олика (Волинська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська обл.)	10	1	0	5	0	0	16
КЗ «Дніпропетровська ОКПЛ», м. Дніпропетровськ (Дніпропетровська обл.)	1	10	0	3	2	2	18
КЛПУ «ОПЛ м. Жданівка», м. Жданівка (Донецька, Луганська обл.)	0	1	0	0	5	7	13
Житомирська ОПЛ № 1, м. Житомир (Житомирська обл.)	0	2	1	0	0	0	3
Закарпатська ОПЛ м. Берегово, м. Берегово (Закарпатська обл.)	0	1	1	1	1	3	7
КЗ Київської ОР «ОПНМО», смт. Глеваха (Київська обл.)	0	3	5	7	7	9	31
Миколаївська ОПЛ № 2, с. Сапетня (Миколаївська, Одеська обл.)	3	3	3	7	4	4	24
Полтавська ОКПЛ ім. О. Ф. Мальцева, м. Полтава (Полтавська, Кіровоградська, Сумська, Харківська обл.)	0	0	0	4	6	0	10
Херсонська ОПЛ, м. Херсон (Херсонська, Запорізька обл.)	0	0	0	1	4	4	9
Хмельницька ОПЛ № 1, с. Скаржинці (Хмельницька обл.)	0	0	1	1	1	0	3
КЛПЗ «Чернігівська ОПЛ», м. Чернігів (Чернігівська, Черкаська обл.)	0	2	1	0	0	3	6
Київська міська ПНЛ № 3, смт. Глеваха (м. Київ)	0	0	0	0	0	0	0
Всього	22	29	14	32	30	35	162

Таблиця 6

Кількість осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом і стосовно яких було змінено вид ПЗМХ

Психіатричні заклади із звичайним наглядом (за регіонами України)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
АР Крим	1	4	2	4	4	0	15
Вінницька обл.	0	2	2	2	1	1	8
Волинська обл.	24	1	1	0	0	0	26
Дніпропетровська обл.	4	5	4	4	2	4	23
Донецька обл.	4	5	3	9	4	3	28
Житомирська обл.	0	1	4	0	0	0	5
Закарпатська обл.	0	2	2	3	3	3	13
Запорізька обл.	3	5	5	6	12	15	46
Івано-Франківська обл.	0	0	0	2	0	0	2
Київська обл.	2	0	0	1	1	1	5
Кіровоградська обл.	0	1	1	0	0	0	2

Продовження табл. 6

Психіатричні заклади із звичайним наглядом (за регіонами України)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
Луганська обл.	6	6	7	4	5	1	29
Львівська обл.	5	5	5	3	4	2	24
Миколаївська обл.	2	2	2	1	1	1	9
Одеська обл.	0	0	0	0	0	0	0
Полтавська обл.	1	2	0	4	6	0	13
Рівненська обл.	0	0	0	0	1	0	1
Сумська обл.	1	2	3	3	5	0	14
Тернопільська обл.	3	0	0	0	0	0	3
Харківська обл.	0	0	0	0	0	0	0
Херсонська обл.	0	0	0	0	1	1	2
Хмельницька обл.	1	0	1	1	1	1	5
Черкаська обл.	0	0	0	0	0	0	0
Чернівецька обл.	2	2	0	0	3	1	8
Чернігівська обл.	1	4	0	1	4	4	14
м. Київ	0	0	0	0	7	3	10
м. Севастополь	0	0	0	0	0	0	0
Всього	60	49	42	48	65	41	305

Таблиця 7

Кількість осіб, щодо яких було припинено застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом

Психіатричний заклад із суворим наглядом	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
УПЛСН, м. Дніпропетровськ	0	2	1	2	2	0	7

Таблиця 8

Кількість осіб, щодо яких було припинено застосування ПЗМХ у виді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом

Психіатричні заклади з посиленням наглядом (регіони обслуговування)	01. 02. 2013 р.	01. 03. 2013 р.	01. 04. 2013 р.	01. 05. 2013 р.	01. 06. 2013 р.	01. 07. 2013 р.	Всього за I півріччя
Кримська РУ «КПЛ № 1», м. Сімферополь (АР Крим, м. Севастополь)	0	6	0	3	0	0	9
Вінницька ОПЛ № 2, с. Березина (Вінницька, Чернівецька обл.)	0	0	0	0	0	0	0
Волинська ОПЛ № 2, смт. Олика (Волинська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська обл.)	2	0	0	0	0	0	2
КЗ «Дніпропетровська ОКПЛ», м. Дніпропетровськ (Дніпропетровська обл.)	0	0	0	0	0	0	0
КЛПУ «ОПЛ м. Жданівка», м. Жданівка (Донецька, Луганська обл.)	0	0	0	0	0	0	0
Житомирська ОПЛ № 1, м. Житомир (Житомирська обл.)	0	0	0	0	0	0	0

Продовження табл. 8

Психіатричні заклади з посиленням наглядом (регіони обслуговування)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
Закарпатська ОПЛ м. Берегово, м. Берегово (Закарпатська обл.)	0	0	0	0	0	0	0
КЗ Київської ОР «ОПНМО», смт. Глеваха (Київська обл.)	0	0	1	1	1	1	4
Миколаївська ОПЛ № 2, с. Сапетня (Миколаївська, Одеська обл.)	0	0	0	0	0	0	0
Полтавська ОКПЛ ім. О. Ф. Мальцева, м. Полтава (Полтавська, Кіровоградська, Сумська, Харківська обл.)	0	0	0	0	2	0	2
Херсонська ОПЛ, м. Херсон (Херсонська, Запорізька обл.)	0	1	1	1	2	2	7
Хмельницька ОПЛ № 1, с. Скаржинці (Хмельницька обл.)	0	0	0	0	0	1	1
КЛПЗ «Чернігівська ОПЛ», м. Чернігів (Чернігівська, Черкаська обл.)	0	0	0	0	0	0	0
Київська міська ПНЛ № 3, смт. Глеваха (м. Київ)	0	0	0	0	0	4	4
Всього	2	7	2	5	5	8	29

Таблиця 9

Кількість осіб, щодо яких було припинено застосування ПЗМХ у виді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом

Психіатричні заклади із звичайним наглядом (за регіонами України)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
АР Крим	2	7	3	4	4	3	23
Вінницька обл.	0	0	0	1	0	1	2
Волинська обл.	2	0	1	0	0	0	3
Дніпропетровська обл.	5	2	1	2	2	1	13
Донецька обл.	5	2	1	0	7	9	24
Житомирська обл.	0	1	1	0	3	0	5
Закарпатська обл.	0	1	1	5	5	6	18
Запорізька обл.	0	0	0	1	2	2	5
Івано-Франківська обл.	2	1	1	2	5	1	12
Київська обл.	2	4	5	10	11	16	48
Кіровоградська обл.	3	9	12	2	3	0	29
Луганська обл.	0	0	0	0	0	0	0
Львівська обл.	1	1	0	0	0	0	2
Миколаївська обл.	0	0	0	0	0	0	0
Одеська обл.	1	4	0	1	1	1	8
Полтавська обл.	0	0	0	0	3	1	4
Рівненська обл.	1	0	2	3	0	0	6
Сумська обл.	1	3	4	4	3	6	21
Тернопільська обл.	0	1	0	1	1	1	4
Харківська обл.	2	2	3	2	10	7	26
Херсонська обл.	1	4	4	7	10	18	44
Хмельницька обл.	0	0	0	0	0	1	1

Продовження табл. 9

Психіатричні заклади із звичайним наглядом (за регіонами України)	01.02. 2013 р.	01.03. 2013 р.	01.04. 2013 р.	01.05. 2013 р.	01.06. 2013 р.	01.07. 2013 р.	Всього за I півріччя
Черкаська обл.	5	12	15	20	1	3	56
Чернівецька обл.	0	0	0	0	0	0	0
Чернігівська обл.	1	4	0	1	1	1	8
М. Київ	2	0	0	0	0	1	3
М. Севастополь	2	0	0	1	2	0	5
Всього	38	58	54	67	74	79	370

Середня кількість осіб, до яких протягом I півріччя 2013 року застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом, складала 1008 осіб, з посиленням наглядом – 603, із загальним наглядом – 957 осіб. Середня кількість осіб, до яких протягом I півріччя 2013 р. застосовувались стаціонарні види ПЗМХ, складала 2565 осіб.

Абсолютна кількість осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом поступово зменшувалась, з 1022 осіб у січні до 985 у червні 2013 р. (зменшилась на 3,6%). Стосовно осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом, відзначалось деяке зростання, з 595 у січні до 612 у червні (кількість зросла на 2,9%). Найбільших змін зазнав показник кількості осіб, до яких застосовувались ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом, адже кількість осіб, до яких застосовувався даний вид ПЗМХ, зменшилась із 998 у січні 2013 р. до 896 у червні (зменшилась на 10,2%). Переважно за рахунок останньої групи загальна кількість осіб, до яких застосовувались стаціонарні види ПЗМХ, зменшилась із 2615 осіб у січні 2013 р. до 2493 осіб у червні (зменшилась на 4,7%).

Аналіз регіональних особливостей застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом свідчать про значну неоднорідність як абсолютних показників, так і змін, зазначених показників у часі. Так, станом на 1.07.2013 р., найбільше осіб, до яких застосовувався вказаний вид ПЗМХ, перебувало в Донецькій області – 134 особи. Більше ніж по 50 осіб знаходилось також в АР Крим, Волинській та Полтавській областях. Найменша кількість була відзначена в Закарпатській області – 6 осіб. Регіони, де було відзначено зростання кількості зазначеного контингенту осіб: Волинська, Донецька, Закарпатська, Полтавська, Херсонська області. Зменшення кількості осіб, до яких було застосовано ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом, спостерігалось у АР Крим, Дніпропетровській, Київській, Миколаївській областях (особливо слід відзначити останній регіон, де кількість осіб у психіатричному закладі з посиленням наглядом зменшилась за I півріччя 2013 р. на 54,2% – більше ніж у будь-якому іншому).

Регіональні особливості застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним

наглядом свідчать про ще більшу неоднорідність розподілу аналогічних показників. Станом на 1.07.2013 р., найбільше осіб, до яких застосовувався зазначений вид ПЗМХ, перебувало у психіатричних закладах Донецької області – 95 осіб та в АР Крим – 92 особи. Більше ніж по 50 осіб знаходилось також у психіатричних закладах Дніпропетровської, Запорізької, Київської та Харківської областей. Найменшу кількість відзначено в Кіровоградській області – 6 осіб та Чернігівській області – 7 осіб. Регіони, де було відзначено зростання кількості зазначеного контингенту осіб: Миколаївська, Одеська, Херсонська, Чернівецька області, м. Київ (у Миколаївській обл. відзначалось зростання на 100,0%). Для 18 серед 27 регіонів було характерним зменшення кількості осіб, до яких застосовувався даний вид ПЗМХ (особливо у Кіровоградській обл. – на 64,7%, Луганській – на 37,0%, Черкаській – на 50,0% та Чернігівській обл. – на 36,4%).

Статистичні дані щодо зміни виду стаціонарних ПЗМХ протягом I півріччя 2013 р. були наступними. Серед осіб, до яких було застосовано ПЗМХ у виді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом, 90 особам було змінено вид ПЗМХ (у середньому по 15 осіб щомісяця). Також було змінено вид ПЗМХ 162 особам, які перебували у психіатричних закладах із посиленням наглядом (у середньому по 27 осіб щомісяця) та 305 особам, які перебували у психіатричних закладах із звичайним наглядом (у середньому по 51 особі щомісяця).

Переважна більшість випадків зміни виду ПЗМХ відбувається наступним чином: із суворого нагляду – на посилений; з посиленого – на звичайний; зі звичайного нагляду – на ПЗМХ у виді надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку (АПДПП).

Аналіз регіональних особливостей зміни ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом – на інший вид ПЗМХ – демонструє відмінність підходів окремих регіонів до цієї процедури. Найбільша частота зміни виду ПЗМХ була притаманна Київській та Миколаївській обл. – відповідно, 31 та 24 особи (інтенсивність зміни зазначеного виду ПЗМХ у вказаних регіонах привертає до себе ще більшу увагу, якщо зважати на кількість осіб, які перебували станом на 1.07.2013 р. у психіатричних закладах з посиленням наглядом – відповідно, 41 та 11 осіб). Єдиним регіоном, у якому жодній особі за півріччя не було змінено ПЗМХ

у виді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом – виявилось м. Київ.

Зміна ПЗМХ у виді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом найчастіше застосовувалась в Запорізькій області – стосовно 46 осіб, а також у наступних регіонах: Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Луганській і Львівській обл., та становила, відповідно, 26, 23, 28, 29 та 24 особи. В 4-х регіонах – Одеській, Харківській, Черкаській обл. та м. Севастополь – жодній особі за I півріччя 2013 року не було змінено ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із загальним наглядом. Зважаючи на той факт, що майже завжди під зміною даного виду ПЗМХ мається на увазі подальше застосування ПЗМХ у вигляді надання АПДПП, у регіонах, де найчастіше відбувається зміна ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із звичайним наглядом, можна констатувати наявність поширеної практики застосування ПЗМХ у виді надання АПДПП, а в регіонах з низькою чисельністю зміни цього виду ПЗМХ – практичну відсутність амбулаторного виду ПЗМХ.

Статистичні дані, які висвітлюють стан припинення застосування стаціонарних видів ПЗМХ, свідчать про значно нижчі показники, стосовно госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом, оскільки лише 7 особам було припинено застосування даного виду ПЗМХ (у середньому, по 1 особі щомісяця), та стосовно госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом, адже тільки 29 особам було припинено застосування даного виду ПЗМХ (у середньому по 5 осіб щомісяця). Зовсім інші дані було отримано щодо ПЗМХ у виді госпіталізації до психіатричного закладу із загальним наглядом – протягом півріччя застосування даного виду ПЗМХ було припинено 370 особам (у середньому по 62 особи щомісяця).

Аналіз регіональних особливостей припинення застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу з посиленням наглядом свідчить, що найбільша частотність припинення застосування даного виду ПЗМХ спостерігалась у АР Крим та Херсонській обл. – відповідно 9 та 7 осіб. У 7 регіонах серед 14 за півріччя не було відзначено жодного випадку відміни даного виду ПЗМХ.

Припинення застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із загальним наглядом відбувалось протягом I півріччя 2013 року досить активно, але також вкрай неоднорідно. Найбільша кількість осіб, стосовно яких було припинено застосування цього виду ПЗМХ, відзначалась у Київській, Херсонській та Черкаській областях – відповідно, 48, 44 та 56 осіб. Регіонами, у яких жодній особі протягом півріччя не було припинено застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу із загальним наглядом – виявились Луганська, Миколаївська та Чернівецька області.

Наведені статистичні дані відображають кількісні характеристики стану застосування стаціонарних видів ПЗМХ в регіонах України за I півріччя 2013 року. Незважаючи на суттєві регіональні відмінності у застосуванні, зміні виду та припиненні застосування ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричних закладів із суворим, посиленням та звичайним наглядом, протягом зазначеного періоду спостерігалось поступове зменшення кількості осіб, до яких було застосовано стаціонарні види ПЗМХ. Особливу увагу привертає значна кількість осіб, стосовно яких було змінено ПЗМХ у вигляді госпіталізації до психіатричного закладу зі звичайним наглядом – на ПЗМХ у вигляді надання АПДПП. Зважаючи на практичну відсутність у нашій країні сучасних наукових розробок щодо застосування амбулаторного виду ПЗМХ, така тенденція потребує якнайшвидшого урегулювання порядку надання АПДПП особам, які в минулому вчинили суспільно небезпечні діяння та перебували у психіатричних закладах, у зв'язку із застосуванням до них стаціонарних видів ПЗМХ. Визначальною умовою необхідності та доцільності зміни стаціонарного виду ПЗМХ на амбулаторний – має бути незначний ступінь суспільної небезпечності особи, обумовлений низьким рівнем проагресивних факторів та високим рівнем контрагресивних факторів. У разі необґрунтованого застосування ПЗМХ у виді надання АПДПП, ефективність вторинної профілактики суспільно небезпечних діянь осіб, які хворіють на психічні розлади, стає сумнівною. Підсумовуючи аналітичний огляд стану застосування стаціонарних видів ПЗМХ, необхідно наголосити, що проблеми, які існують у цій сфері, є мультидисциплінарними та вимагають комплексного підходу для їх вирішення.

РЕЗУЛЬТАТЫ СТАТИСТИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ СОСТОЯНИЯ ПРИМЕНЕНИЯ СТАЦИОНАРНЫХ ВИДОВ ПРИНУДИТЕЛЬНЫХ МЕР МЕДИЦИНСКОГО ХАРАКТЕРА (ЗА I ПОЛУГОДИЕ 2013 Г.)

С. С. Шум, И. Я. Пинчук, А. А. Суховей

В статье отражено состояние применения в регионах Украины принудительных мер медицинского характера (ПММХ) в виде госпитализации в психиатрическое учреждение со строгим, усиленным и обычным надзором – за I полугодие 2013 г. Отмечены существенные региональные различия в применении, изменении вида и прекращении применения ПММХ, а также постепенное снижение количества лиц, к которым применяются стационарные виды ПММХ. Особое внимание обращает на себя возрастающее количество лиц, которым стационарный вид ПММХ был изменен на ПММХ в виде предоставления амбулаторной психиатрической помощи в принудительном порядке.

Ключевые слова: принудительные меры медицинского характера, психиатрическое учреждение со строгим надзором, психиатрическое учреждение с усиленным надзором, психиатрическое учреждение с обычным надзором, изменение вида принудительных мер медицинского характера, прекращение применения принудительных мер медицинского характера.

THE RESULTS OF STATISTICAL RESEARCH ON THE STATE OF APPLICATION OF STATIONARY TYPES OF COMPULSORY MEDICAL MEASURES (FOR THE I HALF-YEAR 2013)

S. S. SHUM, I. Y. PINCHUK, A. A. SUKHOVEY

The article presents the status of application in the regions of Ukraine of compulsory medical measures (CMM) in the kind of hospitalization to psychiatric institution with a strict, increased and usual supervision – for the I half-year 2013. Were noted significant regional differences in the application,

changing of kind and terminating the application of CMM and the gradual decrease in the number of persons to which were used the stationary kinds of CMM. Emphasizing was increasing the number of persons for which the stationary kind of CMM was changed to CMM in the form of outpatient mental health care.

Keywords: compulsory medical measures, psychiatric institution with strict supervision, psychiatric institution with increased supervision, psychiatric institution with the usual supervision, the change of the form of compulsory medical measures, the termination of the application of compulsory medical measures.